

VALIDERING

– ERKÄNNANDE AV KUNNANDE

Kunskap inhämtas inte bara från skolan. Kunskap får vi genom lärande. Lärande sker hela tiden och överallt.

Om du har varit kassör i ungdomsföreningen, skött ekonomin, redovisningar och bokföring under många år så kan du redovisningens och bokföringens grunder. Då ska du inte behöva läsa dessa på nytt när du t.ex. studerar till merkonom.

Om du är utbildad sjukskötare i Uzbekistan och flyttar till Åland så ska du även kunna ta med dig ditt kunnande. Ditt kunnande ska värderas. Som måttstock används det förväntade kunnande som är uppställt för vårdutbildningarna. Du ska bara behöva komplettera med det som du inte redan kan.

Projektet Validering på Åland har startats för att skapa förutsättningar för att lösa sådana här frågor. Validering betyder att erkänna en persons kunskap och kompetens genom att synliggöra, dokumentera och bedöma den. Landskapsregeringen är projektägare och Europeiska socialfonden medfinansier.

Syftet är att öka individens möjligheter att få ett jobb samt att komprimera studietiden för vuxna med tidigare arbets- eller andra erfarenheter.

Tre faser

Valideringen indelas vanligen i olika faser, där kartläggningen av en persons kunskap, kompetens och yrkeserfarenhet kommer först. Därefter följer en utvärdering som leder till att deltagaren få ett intyg över i vilken grad han eller hon behärskar aktuella yrkeskrav. I detta skede fastställs även behovet av kompletterande utbildning. I den sista fasen

bedöms en persons kunskap och kompetens i förhållande till fastställda bransch- och utbildningskrav. Resultatet kan vara betyg eller certifikat av olika slag.

Valideringsprojektet ska i slutet av 2010 ha resulterat i system och rutiner för validering på Åland. Det betyder att yrkesutbildningarna och högskolan ska ha fungerande verktyg för bedömning av tidigare lärande, både inför antagning och för tillgodoräkning av kurser. Föreningar och organisationer ska ha metoder för att dokumentera det kunnande föreningsarbetet ger. Därtill eftersträvas ett validerings-system för arbetsmarknaden, där kärnan utgörs av en yrkesbedömningsfunktion. AMS, vuxenutbildningsenheten och andra aktörer ska kunna beställa bedömning av en persons yrkeskunskap. Kriterierna för bedömningen bör fastslås av olika bransch- och yrkesråd. Yrkesbedömning kan vara till stor hjälp bl.a. i integrationen av inflyttade.

Långsiktighet

De verktyg som utvecklas måste fungera även efter att projektet är slut. Valideringen kan inte vara en separat och självständig verksamhet utan ska hänga nära samman med vuxenutbildning, arbetskraftsrekrytering och arbetsmarknadspolitiska insatser. Valideringsfunktionerna ska integreras i befintliga verksamheter. Resonemanget utgår från att den planerade vuxenutbildningsreformen är genomförd år 2010 samt att gymnasiereformen även tar valide-

rings- och vuxenutbildningsfrågorna i beaktande.

Vad kostar det?

– Vad kostar det då, är en vanlig fråga. Svaret är inte enkelt. Naturligtvis kostar nya funktioner även om man integrerar dem med annan verksamhet.

Validering kostar och någon ska betala. Vem som ska betala behöver ännu regleras. Är det den som blir validerad, är det samhället eller är det båda? Ska alla ha rätt till validering eller måste man uppfylla vissa kriterier? Lösningarna ser olika ut i olika länder. På Åland måste vi hitta en egen lösning, lämpligen i samband med att den nya vuxenutbildningsstrukturen regleras.

Vilka är vinsterna?

– Ja, men vad kostar det egentligen. Svårt att säga, men vi kan se närmare på de ekonomiska vinsterna med validering.

De funktioner som vuxenutbildningsreformen och valideringsprojektet ska leda till medför naturligtvis kostnader i form av strukturomvandling, ökade lärarresurser, lön till vägledningpersonal samt arvoden till yrkesbedömare. En fungerande vuxenutbildning och en effektiv valideringsverksamhet bidrar å andra sidan till ökad anställningsbarhet, ökad livskvalitet och förhoppningsvis även till minskad kriminalitet, minskat svartarbete, minskat drogmissbruk och minskat socialt utanförskap. Genom att

förbättra matchningen på arbetsmarknaden, tillvarata kompetens, underlätta omställningar, förkorta utbildningstider och stödja individers livslånga lärande kan stora samhälls- och företagsekonomiska vinster göras.

Vuxenutbildningsreformen och valideringsfunktionerna kan leda till minskade kostnader för vuxenutbildning utanför Åland, arbetslöshetsunderstöd, utkomststöd, hälso- och sjukvård, kriminalvård, socialvård, missbrukarvård, integration av nyinflyttade (bidragstiden förkortas) samt studiestöd (utbildningstiden förkortas).

Vuxenutbildning och validering ger vinst i form genom ökade skatteintäkter från löntagare och företag samt stimulans till näringslivet, som kan förbättra sitt resultat tack vare ökad tillgång till kvalificerad arbetskraft. Det lönar sig alltså. Vuxenutbildning och validering skulle förtjäna en central plats i landskapsregeringens stimulanspaket för den åländska ekonomin.

Läs mer om valideringsprojektet på www.regeringen.ax/validering

Robert Jansson
Projektledare

Landskapsregeringens definition

Ålands landskapsregering har slagit fast att "validering är en process som innebär en strukturerad bedömning, värdering, dokumentation och erkännande av kunskaper och kompetens som en person besitter oberoende av hur de har förvärvats".

Validering på Åland

Projektet Validering på Åland drivs av landskapsregeringen med finansiering från Europeiska socialfonden. Projektet pågår under 2008-2010. Robert Jansson är projektledare och Sofie Norrlund projektmedarbetare.

MILJÖ- NOTIS

Det nybildade bolaget Blekinge Offshore vill bygga världens i särklass största vindkraftspark till havs utanför Hanö i Östersjön. Går allt vägen blir det 500 stycken gigantiska vindkraftverk på en yta av 225 kvadratkilometer.

Vi börjar planera för 50 verk men om hela planen på 500 verk fullföljs får vindkraftsanläggningen en effekt på 2,5 GW och en årsproduktion på 10 TWh, säger Bengt Simmingsköld.

Det motsvarar drygt den elproduktion som de två nedlagda reaktorererna Barsebäck levererade per år. Blekinge Offshore planerar för 5 MW-turbiner. Det är stora bjässar som ännu inte finns till havs. Det pågår försök, bland annat på Borkum Riff i Östersjön och utanför Skottland, men ännu har ingen tillverkare börjat sälja så stora havsturbiner.

- Men om fem år när vi är redo för att börja bygga, så finns det troligen så stora verk. Annars väntar vi, säger Bengt Simmingsköld.

Bengt Simmingsköld uppmanar ABB, Saab och SKF att gå samman för att förbättra dagens 5 MW-turbiner så att de tål att sättas ut i havet. Kostnaden för ett 5 MW-verk är minst 50 miljoner kronor. Sedan kommer alla kringkostnader som kablar och annat.

Totalkostnaden för 2 500 MW skulle alltså bli minst 25 miljarder kronor, kanske ända upp till 50 miljarder kronor.

Det kan jämföras med den nya 1 700 MW-reaktorn i finska kärnkraftverket Olkiluoto där kostnaderna nu är uppe i närmare 60 miljarder kronor.

Källa: Ny Teknik

Susanne Vävare
Utredare